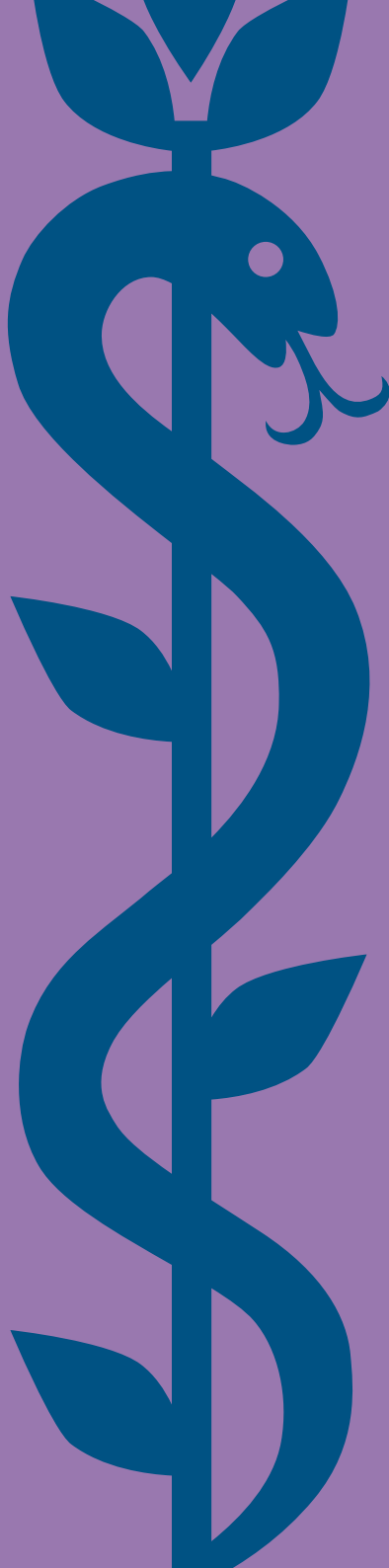

fadi³

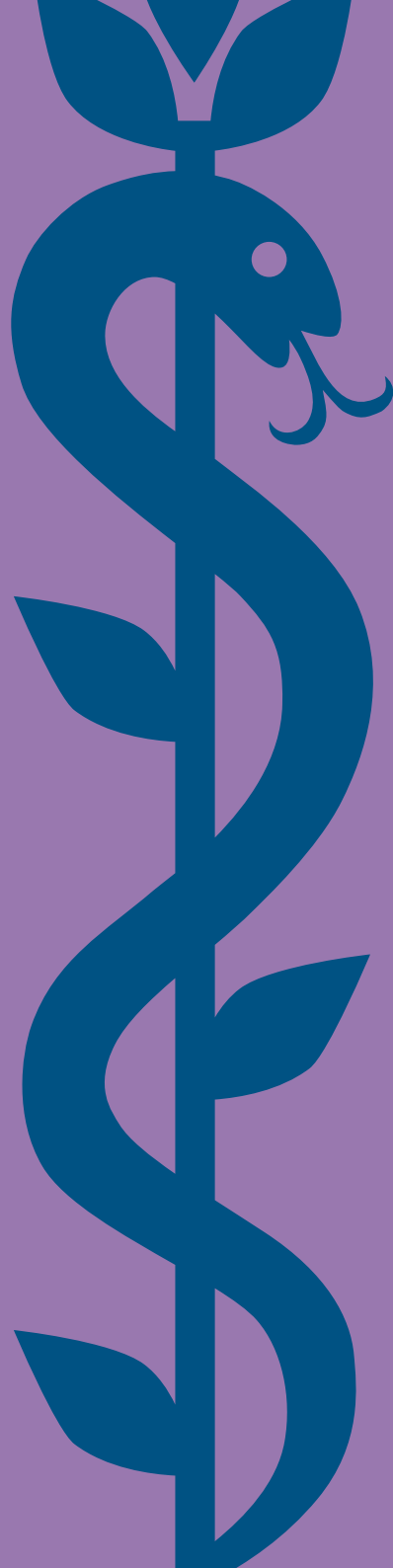
Den lille lilla for studenter- forskere

April 2016

INDHOLD

FORORD	4
STUDENTERFORSKERE FORTÆLLER	6
TYPER AF FORSKINGSARBEJDE	12
SKOLARSTIPENDIER	14
Ansættelsesrettigheder og -pligter under skolarstipendier	15
Studierettigheder og -pligter ved skolarstipendier	17
Aarhus Universitet	17
Københavns Universitet	18
Syddansk Universitet	19
Aalborg Universitet	19
Sociale rettigheder under skolarstipendier	20
Ferie	20
Sygdom	20
Barsel	21
Pension	21
Arbejdsskade	21
SU-rettigheder under skolarstipendiet	22
Skatteforhold ved skolarstipendier	23
Data om studenterforskning	24
Generelle tips	26
Gode råd omkring protokolskrivning	28
FYAMs artikelkoncept	31
Begreber	32
Kontakt FADL	36
Nyttige links	36

FORORD

Flere og flere lægestuderende deltager i forskningsprojekter under studiet. Udviklingen er båret af et ønske fra centralt politisk og administrativt hold om at øge forskningsindsatsen i Danmark – også den prægraduateforskning. Hertil kommer, at de lægestuderende i stigende grad ønsker at prøve kræfter med forskningen – både af konkret interesse og for nogle endvidere i forventning om, at en forskningsperiode letter vejen til drømmespecialet.

Dette hæfte giver vejledning i, hvad du som lægestuderende bør være opmærksom på, når du overvejer at påtage dig en prægraduate forskningsopgave.

Forskningsarbejde kan tilrettelægges på mange forskellige måder og have meget forskelligt indhold. Denne vejledning giver ikke alle svar på de arbejds-, studie-, skattemæssige og socialretlige spørgsmål, der kan rejses. Vejledningen søger derimod at afdække vilkårene inden for nogle af de formentlig mest almindelige typer af forskningsarbejde – såkaldt skolarstipendiat-forskning.

Verden udvikler sig, derfor er der behov for løbende at revidere vejledningen. Dette beror ikke mindst på de store omlægninger af lægestudierne, der i disse år sker som følge af især fremdriftsreformen. Derudover kan ny praksis og ændrede regler om f.eks. SU, SKAT samt syge- og barselsdagpenge afføde ændringer.

Erfaringen viser, at de fleste lægestuderende i prægraduate forskning er glade for stipendiatordningen og ikke oplever væsentlige problemer under arbejdet. En hel del studerende er ligefrem glade for, at tiden med skolarstipendium er uformelt tilrettelagt, uden generelle regler og fastlagte procedurer for arbejdsforpligtelser, tidsforbrug og tilstedeværelse. På denne baggrund er det FADLs opfattelse, at der ikke aktuelt er behov for at søge overenskomstregulering og anden mere entydig formalisering af de lægestuderendes rettigheder og pligter på forskningsarbejdsområdet.

I nogle tilfælde oplever FADL-medlemmer problemer under forskningsarbejdet, som de gerne vil

have hjælp til at løse. Problemerne kan opstå, når den lægestuderende selv ønsker eller bliver pålagt at afslutte forskningsarbejdet, kan sige/siges op? Og hvordan skal det ske? Andre bliver gravide eller ramt af langtidssygdom - hvilke rettigheder til ydelser har man så? Derudover kan der melde sig spørgsmål i forhold til studiet. Kan jeg være studieaktiv under forskningen? Og der kan opstå spørgsmål om skat: Har jeg ret til befodringsfradrag?

Disse spørgsmål, og flere til, søger denne vejledning at give svar på. Spørgsmål, som knytter sig til studieordningen på de enkelte universiteter, kan ikke besvares entydigt for alle lægestuderende. Her må svarene opdeles for hvert af de fire lægeuniversiteter.

Lægestuderendes forskningsarbejde, i det omfang vi ser i dag, er nyt. Det betyder, at der på flere områder ikke kan gives klare svar og løsninger på de spørgsmål og udfordringer, der kan opstå.

Hvis du som lægestuderende giver FADLs Hovedforening (HF@fadl.dk) besked om de udfor-

dringer, du møder, og hvordan de eventuelt er blevet løst, vil det bidrage til, at vi kan give dig og alle andre FADL-medlemmer den bedst mulige hjælp og vejledning. Tøv ikke med at kontakte os!

Mads Marstrand Helsted
Formand for FADLs Uddannelsespolitiske Udvalg

STUDENTERFORSKERE FORTÆLLER

JACOB PETER HARTMANN

Assistent på et klinisk forskningsprojekt efter 9. semester (Københavns Universitet).

Hvorfor har du valgt at forske under din studietid?

Fordybelse! Noget af det eneste man ikke har tid til på et ellers fantastisk studie. Jeg brænder for mit emne og mødte nogle meget inspirerende mennesker, der fik mig omvendt fra en holdning om, at forskning er CV-pleje.

Hvilke tanker gjorde du dig inden?

Utallige! Om jeg var dygtig nok? Forskning - det lyder virkelig svært, som noget kun supernørdede typer har kompetencer til. Jeg var meget i tvivl, da jeg har hørt så mange andre få nogle store skuffelser i mødet med forskningens verden.

Hvad var det bedste ved at forske?

Frihed! At man altid har fri, men aldrig rigtig har fri. At man næsten hver dag glæder sig til at komme

i gang for at komme videre med noget, som giver så meget mening, om ikke andet så for mig selv. Det er fedt at blive skide dygtig til noget, fordi man har lyst til det, ikke fordi jeg skal bestå en eksamen. Og så udvikler ens projekt sig til ens lille barn, hvor man husker hver enkel forsøgsdeltager, uanset om det er x1, x15 eller 27Y.

Hvad var den største udfordring ved at forske?

At få det op at køre. Der gik lang tid fra professoren og jeg talte sammen første gang til, at vi gik i gang med at lave projektet (8 måneder). Det andet var at få koder, kontrakter, orlov, indskrivning ved ph.d.- skolen, uniform og kort m.m. på plads. Generelt er det et bureaukratisk helvede!

Hvad har du lært af din tid som studenterforsker?

Jeg er stadig i gang, men det har givet mig blod på tanden til mere. Jeg har lært at være tålmodig, og

det har givet mig tid til eftertænkning og frem for alt har det afmystificeret, hvad det vil sige at "forske".

Et godt råd til en, der overvejer at forske?

Sæt krav, vær realistisk og start i RIGTIG god tid! Det vigtigste for mig at se, for at forskningsåret bliver en succes, er at sætte krav.

Hvis du tigger og beder, og lader vejlederen træde på dig fra start af, hvorfor skulle vedkommende så nogensinde løfte foden igen?

Dvs. lad være med at tilbyde gratis arbejdskraft i døgn drift, på din egen computer, i dit eget tøj, og måske endda selv betale for posterne til konferencer!

Sørg for at finde et menneske, du har det godt sammen med, der inspirerer dig, og sørg for på en ydmyg, men professionel måde at fortælle, at du forventer løn, computer, skrivebordsplads og andre praktiske ting, der gør projektet muligt. Og sørg for at starte lang tid før, du intenderer at forske.

Hvad er godt at finde ud af ved første møde med vejleder?

Om du føler dig tryk og respekteret, er det vigtigste. Men selvfølgelig

er det også enormt vigtigt, at det praktiske er på plads med computer, fryser, kontor m.m. For hvis det praktiske ikke er på plads, så er der for mig at se, ikke noget fundament for god forskning.

Der ville i mit tilfælde ikke komme noget rigtigt godt ud af at sidde derhjemme, på min egen computer uden nogen i nærmiljøet, jeg kan spille noget intellektuel pingpong med.

Jeg ved ikke, om det er altafgørende, at det skal ske på første møde, men det er bestemt essentielt, at man har mundtlige aftaler om praktiske forhold inden et givent samarbejde påbegyndes.

SANDRA MARIA SKOVDAL

Har været forsker på eget grundforskningsprojekt mellem 8. og 9. semester og er fortsat i et MD/ph.d.-forløb (Aarhus Universitet).

Hvorfor har du valgt at forske under din studietid?

Jeg har valgt at forske under min studietid for at fordybe mig i et område, for at få forsker erfaring, og fordi jeg fandt et spændende projekt med inspirerende vejledere. Min egen nysgerrighed for naturvidenskaben drev mig videre i forskningen.

Hvilke tanker gjorde du dig inden?

Jeg tænkte over, hvilken slags forskning, der passer til mig. Hvilket projekt synes jeg er interessant, og hvad har jeg lyst til at udforske. Derudover tænkte jeg over hvilke vejledere, jeg ønskede at samarbejde med. Om vi var ”på samme side”.

Hvad var det bedste ved at forske?

At dygtiggøre sig inden for et specifikt område - at vide ”meget om lidt”. Men også at have sit eget projekt, hvor man selv er den, som ved mest og er projektleder.

Samtidig er det fedt at være en del af et forskningsmiljø med dygtige, samarbejdsvillige, inspirerende og entusiastiske mennesker. At være så privilegeret at få lov at arbejde sammen med de dygtigste i verden inden for deres felt - herhjemme og i udlandet. På den måde kan man sige, at muligheder i hele verden åbner sig for én, idet forskning rækker ud over landegrænser og kontinenter.

Derudover får man lov til at arbejde i højteknologiske laboratorier og anvende højt avanceret udstyr, hvorved man får lov at undersøge den fantastiske, naturvidenskabelige verden.

Man lærer også at begå sig i et forskningsmiljø, at undervise og præsentere sit arbejde på konferencer, og ikke mindst bidrage man med ny viden. Man udvikler sig utrolig meget på kort tid - professionelt og privat, og man får selvtillid og bliver kognitivt skarpere.

Hvad var den største udfordring ved at forske?

Det tidsmæssige perspektiv - balancen mellem familie og arbejde.

Jeg har oplevet stress-symptomer og tvivlen på, om forskning er det rigtige for mig, til trods for alt det ovenstående positive. Jeg skulle vænne mig til forventningerne - fra vejledere og ikke mindst mig selv. Og så tager det oftest tre gange så lang tid som planlagt i laboratoriet, når man arbejder med eksperimentel forskning. Derfor når man ofte ikke mere end halvdelen af det arbejde, som man egentlig gerne vil. Alt i alt - forskning er hårdt arbejde, som kan kræve blod, sved og tårer.

Hvad har du lært af din tid som studenterforsker?

Helt utroligt meget. Hårdt arbejde lønner sig - måske ikke altid i de resultater, man gerne vil se, men

på andre planer. Først og fremmest har jeg lært at begå mig i et forskningsmiljø, at samarbejde interdisciplinært mellem fakulteterne med andre forskere og at holde præsentationer af høj kvalitet. Derudover har jeg lært at bruge engelsk som mit arbejdssprog, at møde udfordringer med selvtillid. Jeg tør bevæge mig ud på ukendte områder og stille de basale spørgsmål inden for andre fagområder end mit eget.

Et godt råd til en, der overvejer at forske?

Gå ind i forskningen med liv og sjæl, og du vil blive belønnet - du vil udvikle dig i høj fart - kognitivt, professionelt og personligt.

Hvad er godt at finde ud af ved første møde med vejleder?

Utrolig vigtigt: Er der en junior supervisor, som kan være min daglige vejleder og hjælpe f.eks. i laboratoriet? (F.eks. en ældre ph.d.-studerende.)

Økonomi - hvem skal betale min løn - har vejleder nogle penge til det, eller skal vi søge først? Og hvem er ansvarlig? Og hvad med udgifter til projektet?

Er der god stemning ved mødet og er vejleder en person, som motiverer og inspirerer dig, og som tager

sig tid til dig?

JESPER BRINK SVENDSEN

Har været forsker på eget grundforskningsprojekt på 12. semester (Københavns Universitet).

Hvorfor har du valgt at forske under din studietid?

Jeg valgte at forske, fordi jeg ville lære mere om den videnskabelige proces, end studiet umiddelbart lagde op til. I min optik lærte vi for lidt om kritisk litteraturlæsning på studiet, og dét ville jeg gerne perfektionere.

Endvidere ville det pryde mit CV, hvis det kunne resultere i publikationer, men det var absolut ikke et krav fra min side. Slutteligt skulle jeg også mod afslutningen af studiet have skrevet min kandidat-opgave, og dét var forskningen en perfekt mulighed for, fordi jeg kunne benytte resultaterne fra forskningen.

Hvilke tanker gjorde du dig inden?

Jeg spurgte mig selv, om det vitteligt var lysten, der drev værket. For jeg ville ikke ”gå død” i løbet af året. Desuden havde jeg ret tidligt besluttet mig for, at jeg kun ville blive egentlig forsker og stille mod en ph.d. eller professortitel, hvis jeg faldt pladask for et bestemt emne

i et specifikt speciale. Jeg ville ikke gå efter en "behovs-ph.d.", men for at afdække interessen for forskningen, måtte det først afprøves.

Hvad var det bedste ved at forske?

Det var ekstremt spændende og lærerigt at sætte sig ind i grundforskningens udfordringer og små sejre. Derudover fik jeg mest ud af, at vi ugentligt havde reviews, hvor vi med et kritisk syn skulle gennemgå en artikel, der muligvis snart skulle publiceres. Og så var det fedt at møde ildsjælene bag den danske videndannelse.

Hvad var den største udfordring ved at forske?

Det var en udfordring at tackle de daglige nederlag, når forskningen ikke gik som forventet og håbet. Men dét kunne man klare gennem båndene til kollegerne. Og så var det naturligvis en intellektuel udfordring af de større.

Hvad har du lært af din tid som studenterforsker?

Jeg har lært en del om grundforskningsteknikker, kritisk litteraturlæsning og -søgning, networking, artikelskrivning, administration af arbejdstid og en del om mig selv.

Et godt råd til en, der overvejer at forske?

Gør det, hvis du har lyst, og find et emne og en arbejdsplads, hvor du kan blive udfordret på de områder, hvor du gerne ser, at du flytter dig mest.

Hvad er godt at finde ud af ved første møde med vejleder?

Inden første møde med forskningsvejlederen er det essentielt at have sat sig ind i forskningsafsnittets og vejlederens forskningsområde og -metoder, så man ikke fremstår uforberedt.

MORTEN BÆKGAARD THORSEN

Er frem til 31/8-2016 i gang med case-kontrol-undersøgelse. Har færdiggjort 9. semester (Syddansk Universitet).

Hvorfor har du valgt at forske under din studietid?

At generere ny viden er spændende. Det giver også et godt alternativ til den meget eksamensorienterede læring, der er på universitetet, hvor der ikke er tid til fordybelse i emnerne. Samtidig er det godt at have på CV'et, og et forskningsår er et godt springbræt til senere at kunne lave en ph.d.

Hvilke tanker gjorde du dig inden?

Jeg vidste, hvilket speciale det skulle være indenfor, men selve emnet synes jeg var svært at afgrænse. Jeg gjorde mig også en del tanker om, hvem jeg gerne ville have som vejleder.

Hvad var det bedste ved at forske?

Det bedste er dets modsætning til den almindelige læsning på universitetet – fordybelsen i et emne, man synes er spændende.

Hvad var den største udfordring ved at forske?

For mig var det hele planlægningen af mit case-control studie. Hele optakten med diverse godkendelser og det at få stykket div. dokumenter sammen og købt ind til forsøget, synes jeg var meget tidskrævende.

Hvad har du lært af din tid som studenterforsker?

Indtil videre har jeg lært, at forskningen er vildt spændende, men også tidskrævende og hård til tider. Dog kan det varmt anbefales.

Et godt råd til en, der overvejer at forske?

Find en god vejleder. Det er det klart vigtigste for et vellykket projekt efter min mening.

Hvad er godt at finde ud af ved første møde med vejleder?

Om I kommer godt ud af det med hinanden. Alt det praktiske skal I nok finde ud af. Kan du ikke lide din vejleder, vil jeg tro, at det bliver en hård forskningstid.

TYPER AF FORSKNING SARBEJDE

Som nævnt kan forskningsarbejde have forskellige former. Variationen angår både indholdet i arbejdet, graden af selvstændigt ansvar for at tilrettelægge og udføre forskningsopgaven samt mulighederne for selv at udtage og publicere resultater af forskningsarbejdet.

Denne vejledning fokuserer på de sidstnævnte typer forskningsarbejde, hvor den lægestuderende arbejder selvstændigt og ofte selv har ret til at bruge forskningsresultaterne - helt eller delvis. Fokus er lagt her, fordi vilkårene for praktisk forskningsassistance i al væsentlighed er ordinært arbejde med en fast arbejdsgiver og med sædvanlige lønmodtagerrettigheder, skatte- og sociale rettigheder.

Vejledningen koncentrerer sig om forskningsarbejde, hvor den lægestuderende ikke er i, eller hvor det er tvivlsomt, om den lægestuderendes forskningsopgave - retligt set - løses som lønmodtagerarbejde.

Danmark har ingen entydig definition af lønmodtagerbegrebet. Om man er lønmodtager afhænger især af, om man er underlagt en arbejdsgivers instruktionsbeføjelse (ift. mødetid, arbejdsopgaver, prioritering, afskedigelse m.v.), om man betaler a-skat og arbejdsmarkedsbidrag af indtægterne fra arbejdet, og om man har ret til at råde over resultaterne af arbejdet.

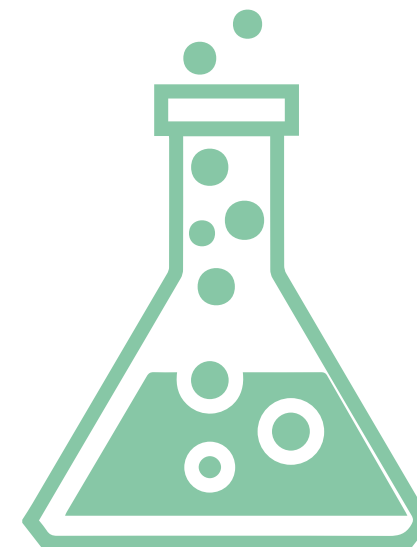
Som vi skal se, befinder forskning via skolarstipendiaterne sig oftest i en gråzone i forhold til den her nævnte afgrænsning af lønmodtagerarbejde.

Om forskningsassistance

Forskningsarbejde, hvor du assisterer en fastansat forsker med f.eks. målinger, prøveudtag, registreringer og lignende, udføres helt overvejende som almindeligt lønmodtagerarbejde. Her skal du som altovervejende hovedregel have en ansættelseskontrakt, der angiver de rettigheder og pligter, du har i form af gensidigt opsigelsesvarsel, ferie-, sygdoms- og barselsrettigheder, arbejdstidsaftale og pensionsrettigheder. I de fleste tilfælde vil der være tale om funktionærarbejde (kontorarbejde og tekniske eller klinisk bistandsydelser) med de rettigheder, der følger af funktionærloven (opsigelsesvarsel, løn under sygdom, kvindebarsel på halv løn osv.).

Ved forskningsassistance over 8 timer pr. uge skal du ansættes ordinært med ansættelseskontrakt og rettigheder efter gældende overenskomster og praksis. Du skal enten ansættes efter FADLs overenskomst for universitetsansatte eller den relevante overenskomst for akademikere (fx Yngre Læger). Hvis opgaverne falder ind under tekniske og helbredsmæssige bistandsydelser, er du desuden direkte omfattet af funktionærloven med bl.a. ret til opsigelsesvarsel og løn under sygdom.

LÆS MERE

Se mere på vores hjemmeside: <http://fadl.dk/loen-arbejde/forskningsansat/>

Du kan finde FADLs overenskomst for universitetsansatte her: <http://fadl.dk/loen-arbejde/universitetsansat/>

Derudover er du altid velkommen til at kontakte hf@fadl.dk, hvis du har yderligere spørgsmål.

SKOLARSTIPENDIER

Skolarstipendier til forskning er heller ikke nogen entydig størrelse. Først og fremmest må der sondres mellem stipendier, der ydes af offentlige og private midler. Midlerne er offentlige, når de er tilvejebragt af offentlige institutioner og virksomheder, eller er hentet fra offentlige fonde. Omvendt er private midler kendetegnet ved, at det offentlige (stat, regioner og kommuner) hverken har økonomisk (driftstilskud) eller bestemmende indflydelse i den virksomhed eller fond, hvorfra midlerne stammer.

Private forskningsmidler hentes f.eks. fra fonde som Lundbeckfonden og Novo Nordisk fonden.

Det Frie Forskningsråd for Sundhed og Sygdom og Danmarks

Grundforskningsfond er de offentlige hovedbidragsydere, og de råder over offentlige midler til bl.a. skolarstipendier. Lægestuderende er blandt de bedst repræsenterede modtagere af forskningsmidler herfra.

Som vi vil vende tilbage til, har denne sondring mellem offentligt og privat finansierede stipendier bl.a. betydning for retten til SU sideløbende med stipendiet. Det Frie Forskningsråds bevillinger indeholder betingelser om, at der maksimalt kan gives støtte til studerende, som ikke samtidig følger deres studium. Endvidere forudsætter Rådet, at det videnskabelige arbejde er den studerendes hovedbeskæftigelse, men accepterer at stipendiaten har andet lønnet

Afsnittet "skolarstipendier" giver bl.a. svar på:

Hvad har stipendiaten ret til under ferie, sygdom og barsel?

Hvordan kan stipendieaftalen ophæves af stipendiemodtager og -giver?

Kan stipendiaten få SU og andre offentlige ydelser samtidig med stipendiet?

Hvilke rettigheder har stipendiaten i forhold til sit studium?

arbejde på op til 200 timer pr. år ved siden af skolarprojektet. Efter ansøgning kan Rådet i konkrete tilfælde tillade at 200-timers grænsen overskrides.

Efter forskningsrådets retningslinjer skal skolarstipendier afpasses tidsmæssigt med et kandidatspeciale, der trækker på skolarforskningsarbejdet. Samlet må speciale og stipendium højst vare et år, så skolarstipendiet afkortes med studiets specialeperiode.

Andre bevillingsgivere – både private og offentlige – lægger sig ofte op ad mange af de samme krav til skolarstipendier som forskningsrådet.

Det er sædvanligt, at stipendiaten modtager 10.000 kr. om måneden igennem et 12 måneders forløb samt 15.000 kr. på års basis til driftsudgifter. Stipendiet udbetales som skattepligtig indtægt, med almindeligt a-skattetræk, men uden betaling af arbejdsmarkedsbidrag. Skattemæssigt registreres udbetalingen som et stipendium. Dette skaber meget ofte problemer i forhold til at modtage barselsdagpenge efter barselsloven.

I forhold til skolarstipendier fra Det Frie Forskningsråd skal den stu-

derendes vejleder på forskningsprojektet søge om stipendiet. Hos andre fonde/bevillingsgivere f.eks. Danmarks Grundforskningsfond eller Lundbeckfonden er det ikke ualmindeligt, at sygehuset eller den studerende selv ansøger om midlerne.

ANSÆTTESRETTIGHEDER OG -PLIGTER UNDER SKOLARSTIPENDIER

Der er ikke lovgivning eller anden generel regulering om rettigheder og pligter ved prægraduat forskning.

Forskning, der udføres efter kandidatgraden eller som led i et ph.d.-forløb, som eventuelt er påbegyndt inden kandidaten, er reguleret i en AC-overenskomst. I DJØFs lønoversigt er det angivet, at månedslønnen i et forskningsrådsstipendium normalt er af samme størrelse som for en overenskomstansat på samme område. Der skal indgå feriegodtgørelse, pensionsbidrag og ATP-bidrag samt evt. tillæg.

Når skolarstipendie-forskning ikke anses for et egentligt arbejde, så hænger dette sammen med, at der kun sjældent er et egentlig overunderordningsforhold mellem

skolarstipendiaten og bevillingsgiveren. Bevillingsgiveren er som regel i kontakt med den person, der tilknytter den studerende til forskningsprojektet, f.eks. vejlederen på universitetet, eller lægen på afdelingen.

Når midlerne er bevilget, er det op til stipendiaten selv at tilrettelægge og gennemføre forskningsprojektet med bistand og assistance fra en vejleder, der selv er en del af projektet, eller som er placeret på universitetet.

Som skolarstipendiat er man underlagt de forpligtelser som bevillingsgiveren har opstillet om forskningsaktivitet og om afslutnings- og publikationskrav m.v. Derudover vil den institution, man bliver tilknyttet i arbejdet, stille de samme krav om tavshedspligt m.v. om fortrolige oplysninger, som gælder for de ordinært ansatte samme sted. Dette angives ofte ved, at det af bevillingen fremgår, at stipendiaten skal overholde "arbejdsstedets ordensregler".

Skolarstipendieforløb betragtes ikke som et egentligt ansættelsesforhold. Der betales kildeskat (dog ikke arbejdsmarkedsbidrag) af stipendiet. Der anvises ikke feriegodtgørelse eller indbetales pension

eller ATP m.v. af stipendiet. Vilklårene for forskningsforløbet er herefter som udgangspunkt overladt til kontraktfrihed, hvor det er op til skolarstipendiaten og stipendie-udbyderen at aftale de konkrete vilkår.

Følgende forhold er vigtige at få fastlagt i aftalen:

Hvornår ferie placeres, og om der ydes stipendium under ferie.

Hvem skal have besked ved sygdom, og hvor længe udbetales stipendiet under en længerevarende sygefraværsperiode.

Hvilke muligheder er der for forlængelse af skolarstipendiet i tilfælde af sygdom eller barsel.

Adgang til at udføre andet arbejde ved siden af forskningsforløbet.

Adgang til at følge studiet helt eller delvist sideløbende med forskningsarbejdet.

Forfatter-/medforfatterregler efter Vancouver-reglerne (eller "Uniform Requirements") for publikationer.

Studierettigheder og -pligter ved skolarstipendier

Lægestuderendes forskningsarbejde har vundet udbredelse i det seneste årti. I takt hermed har flere af universiteterne valgt at integrere forskningsperioder i lægestudiet. Universiteterne er endvidere motiveret af et ønske fra centralt hold om at øge omfanget af prægraduat forskning.

I det følgende gennemgås de særlige forskningsregler for hvert af de fire universiteter med lægestuderende:

Aarhus Universitet

Aarhus Universitet (AU) er formentlig det sted, hvor den prægraduate forskning er mest udviklet og systematiseret gennem indretning af et egentligt forskningsår på lægestudiet.

Medicinstuderende på Aarhus Universitet kan søge om indskrivning på forskningsåret som er et 1-årigt prægraduate forløb i sundhedsvidenskabelig forskning. Forskningsåret løber over 12 måneder og afsluttes med en rapport og et mundtligt forsvar. Der indgår obli-

gatoriske kurser i forskning og literatursøgning. Forberedelsen kan meriteres i et evt. senere ph.d.-forløb, som herefter kan afkortes til i alt 2½ år.

Der er mulighed for ophold ved udenlandsk institution under forskningsåret.

Når forskningsåret indgår på 2. eller 3. år af kandidatuddannelsen kan den studerende vælge at skrive sit speciale med udgangspunkt i forskningsåret. Hvis forskningsåret falder tidligere, kan dette stadig benyttes til at skrive speciale ud fra – her skal dog laves et tillægsforsøg efter 1. år på kandidaten samt søges om tillades hertil.

AU fraråder – men accepterer – studieaktivitet ved siden af forskningsåret. Det skal aftales med vejlederen og må ikke stride mod forudsætningerne for stipendiemidlerne.

Der er mulighed for at stipendiet administreres af AU. Det finansieringstilsagn, som ligger til grund

for ansøgning om forskningsår, skal være på 10.000 kr. pr. måned i 12 måneder. Tilsagnet skal være bindende. Stipendiet følger normalt indskrivningsperioden, men kan undtagelsesvist udbetales til og med tidspunktet for projektets indlevering, dog ikke ud over 12 måneder. AU har deres egen engelske guide til forskningsåret, som kan findes på: <http://goo.gl/Ltvf4E>

Københavns Universitet

På KU angives et forskningsår som både et ½ år og et helt års forløb. Forskningsåret kan give merit på ½ år i et efterfølgende ph.d.-forløb. Københavns Universitet har ikke adgang til at bruge basismidler til at finansiere forskningsårsstipendier. Midlerne skaffes fra fonde, legater m.v. af den studerende selv sammen med vedkommendes hovedvejleder.

KU stiller ikke krav om orlov under forskningsåret, så det er muligt at være studieaktiv, med mindre stipendiebevillingen sætter grænser herfor.

På KU er der vedtaget (efterår 2014) ændringer af kandidatstudieordningen, som fra efteråret 2017 (på 5. semester kandidat / 11. semester) vil give kandidatstuderende mulighed for at vælge mellem en

forskningsperiode og en klinikperiode. Der er en forventning om, at ca. 40 % af de kandidatstuderende vil vælge forskningstilbuddet. I forbindelse med ændringerne har KU meldt ud (referat af studienævnsmøde okt. 2013), at der er behov for at få styr på den tid, de studerende bruger på forskning under uddannelsen, fordi den nuværende ordning omkring prægraduat forskningsår ikke kan fortsætte under hensyn til SUNDs STÅ-produktion.

Området beskrevet her er i stor forandring i disse år. Uddannelses- og Forskningsministeriet er i foråret 2016 i gang med at ændre universiteternes bevillingssystem (STÅ-penge). Den faktor sammen med usikkerheden om den praktiske udfoldelse af den nye kandidatstudieordning efterlader mange usikkerheder.

FADL vil gøre sit bedste for at få opdateret denne guide, når de præcise forhold foreligger. Hvis du er i tvivl, er du meget velkommen til at kontakte FADL - Studievejledningen kan også være til hjælp.

Syddansk Universitet

SDU giver som KU adgang til forskningsår af henholdsvis 6 og 12 måneders varighed. Forskningsåret kan også finansieres ved offentlige eller private midler. Hvis der ikke er mulighed for ekstern finansiering, giver SDU mulighed for et fakultet-scholarship af op til 6 måneders varighed.

Der er også mulighed for at søge SDU om et midlertidigt skolarstipendie på op til 6 mdr. indtil eksterne finansiering af projektet er kommet i stand.

Ligesom på Aarhus Universitet kan et prægraduat forskningsforløb først kædes sammen med studiets speciale, når forskningsforløbet påbegyndes på 9. semester af kandidatdelen eller senere.

SDU lægger op til, at der tages orlov fra studiet under skolarstipendiet.

Aalborg Universitet

På Aalborg Universitet er det også muligt for medicinstuderende at ansøge om indskrivning som forskningsårsstuderende. Et forskningsår på Aalborg Universitet indebærer et 12 måneders forløb med fuldtids prægraduat forskning med mulighed for at deltagelse på

et bredt udvalg af ph.d.-kurser. Der er deadline for ansøgning primo december og primo juni.

Det er muligt samtidigt at ansøge om tildeling af stipendiat, hvilket indebærer op til 12 måneders løn a 10.000,-/måned og 30.000,- i running cost til deltagelse på f.eks. konferencer, udenlandske kurser, bøger, udstyr etc. Det er også muligt at søge Det Frie Forskningsråd og private fonde om midler.

Forskningsåret afsluttes med en skriftlig rapport og et mundtligt forsvar. I Aalborg skal man tage orlov fra studiet, hvis man skal have et forskningsår, og det er ikke muligt at være studieaktiv undervejs.

Det er heller ikke muligt at benytte forskningsårsopgaven som specialeopgave og få merit herfor. Den kan dog bruges til at afkorte et senere ph.d.-forløb, hvis man ønsker det. Derudover skal man være opmærksom på, at forskningsåret skal tages på kandidatdelen, og skal påbegyndes, inden man afslutter 2. sidste semester.

Sociale rettigheder under skolarstipendier

Det er vigtigt at være opmærksom på, at de sociale rettigheder som er nævnt nedenfor – bortset fra arbejdsskadedækningen – ikke er en del af skolarstipendier, med mindre det udtrykkeligt fremgår af et ansættelsesbevis knyttet til projektet.

FERIE
SYGDOM
BARSEL
PENSION
ARBEJDSKADE

Sociale rettigheder inden for de øvrige områder forekommer, men hører til sjældenhederne. Som tidligere nævnt, er det derfor vigtigt, at du så vidt muligt får aftaler på plads med din vejleder og får disse konfirmeret af HR-afdelingen, hvor du forsker.

Ferie

Der opspares ikke feriegodtgørelse af forskningsstipendier medmindre dette fremgår af en ansættelses-aftale. Det betyder, at du ikke er omfattet af ferielovens regler om retten til at holde ferie. Derudover

optjener du ikke feriepenge af forskningsarbejdet. Der står altså ikke feriepenge og venter på dig, når du året efter forskningen har brug for at holde ferie.

Det er derfor vigtigt, at du ved tiltrædelsen af forskningsprojektet får en – helst skriftlig – aftale med din vejleder om, at du under projektet kan holde ferie (fx 4-6 uger) uden modregning i stipendiet. Hvis du har optjent feriegodtgørelse fra et tidligere ansættelsesforhold, kan du aftale med din vejleder/HR-afdelingen, at du først bruger dette beløb.

Sygdom

Uden en forudgående aftale har du heller ingen rettigheder under længere sygeperioder. I nogle tilfælde ser vi, at forskningsarbejdsgivere skatteindberetter stipendiet som lønindkomst og trækker arbejdsmarkedsbidrag af beløbet. I disse tilfælde vil der være en mulighed for at forlange sygedagpenge fra arbejdsgiveren (forskningsstedet) i en måned, hvis du har arbejdet (forsknet) i 74 timer inden for de seneste 8 uger. Hvis du har arbejdet

240 timer inden for de seneste 26 uger, kan du få sygedagpenge fra kommunen.

Barsel

Barselsforholdene følger stort set sygedækningen. Udgangspunktet er, at forskningsstipendier ikke er lønarbejde, og der derfor ikke er ret til hverken løn under barsel eller barselsdagpenge fra Udbetaling Danmark. Du bør derfor allerede inden påbegyndelse af forskningsforløbet få en aftale i stand med den projektansvarlige og helst også HR-afdelingen om f.eks. at bevare forskningsstipendiet under en barselsperiode.

Som ved sygdom er du berettiget til barselsdagpenge, hvis forskningshonoreringen er skatteregistreret som lønindkomst, forudsat at arbejdsgiveren har indberettet mindst 120 timer inden for de seneste 13 uger.

FADL forsøger vedvarende at få Udbetaling Danmark til at anerkende skolarstipendiaten som dagpengegivende på linje med lønmodtagerarbejde. Kom derfor gerne med din sag, hvis du får afslag, så følger vi op på sagen.

Pension

Som nævnt er forskningsstipendier sjældent registreret som lønmodtagerarbejde, og indtægten er derfor heller ikke pensionsgivende.

Hvis det lykkes dig at få arbejdspladsen, hvor forskningsprojektet gennemføres, til at udbetale dig stipendiet som lønindkomst og med bagvedliggende ansættelsesbevis, vil dette som oftest give dig almindelige pensionsrettigheder.

FADL ser nogle gange, at dette forekommer af sig selv. Enkelte andre gange har FADL god erfaring med at overbevise især hospitaler om at behandle forskningsstipendier som et almindeligt arbejdsforhold.

Arbejdsskade

Arbejdsskadedækningen dækker i udgangspunktet kun egentlige arbejdsforhold. I nogle tilfælde dækker reglerne dog også frivilligt arbejde. Hvis man kommer til skade under arbejde, er der mulighed for at få dækning for mén (forudsat at denne er over 5 %) og tabt arbejdsfortjeneste.

Hvis arbejdsgiveren har tegnet en erhvervsansvarsforsikring, rummer denne også selvstændig erstatningsdækning.

Som vi har været inde på flere gange tidligere, gennemføres skolarstipendieforskning sædvanligvis ikke som egentligt lønarbejde, og i disse tilfælde kan der opstå spørgsmål om skadesdækningen. I universitetsregi er man som studerende dækket af regler svarende til arbejdsskadeloven, f.eks. hvis man kommer til skade under et klinikophold. I de tilfælde hvor skolarforskningen udføres i universitetsregi, er det FADLs opfattelse, at universitetsdækningen omfatter en skade.

Når forskningen udføres for private fonde, er det usikkert, hvilken dækning der ydes ved personskader under forskningen.

Vi er (heldigvis) ikke hidtil stødt på sager om medlemmers personskader under forskningsforløb, og derfor er området på mange måder ukendt land. Igen må vi opfordre til, at medlemmer der kommer til skade, eller hvor spørgsmålet opstår i andre sammenhænge, henvender sig til FADL. Det vil give os mulighed for at undersøge og afklare juraen for hver af de relevante former som prægraduatforskning sker under.

Særligt hvis man på forhånd kan se, at et forskningsprojekt rummer særlige risici, er der grund til at afklare dækningsspørgsmålet gennem aftale med forskningslederen. Som på andre områder, er det vigtigt at få aftalen skrevet ned.

SU-rettigheder under skolarstipendiet

Som nævnt ovenfor sætter bevillingsgiveren ofte begrænsninger for, hvad skolarstipendiaten kan foretage sig ved siden af forskningsprojektet.

Hvis det er et krav, at den lægestuderende holder orlov fra studiet i forbindelse med forskningsprojektet, er den studerende afskåret fra at modtage SU på grund af manglende studieaktivitet. Forskningsforløbet er ikke i sig selv "studieaktivitet".

Hvis forskningsforløbet kan gennemføres sideløbende med, at den studerende er studieaktiv, skal man være opmærksom på, at SU-reglerne afskærer muligheden for SU, hvis stipendiet er finansieret af offentlige midler (fx fra DFF) til dækning af leveomkostninger.

Stipendier på 7.000 kr. pr. måned eller mere vil således afskære den studerende fra at modtage SU.

Skatteforhold ved skolarstipendier

Der betales af skolarstipendier almindelig indkomstskat som af andre stipendier, men ikke arbejdsmarkedsbidrag. Dette har nogle skattemæssige konsekvenser, bl.a. for adgangen til befodringsfradrag.

FADL har desuden oplevet en sag, der viser, at transportdækning også skal aftales personligt med den økonomisk projektansvarlige, og som udgangspunkt skal dækkes direkte af forskningsmidlerne. Hvis den projektansvarlige eller universitetet henviser til, at man har ret til befodringsfradrag, så bør man

sikre sig, at de er klar over, at dette forudsætter at stipendiet udbetales som lønindkomst.

Den skattemæssige status af skolarstipendiet betyder tilsvarende, at der ikke er adgang til at foretage lønmodtagerfradraget i stipendieindkomsten (5.800 kr. i 2016). Derudover vil det heller ikke være muligt at forhøje lønmodtagerfradraget med udgifter, man har haft under forskningen.

Kontakt FADL, hvis du har spørgsmål relateret til SKAT.

DATA OM STUDENTERFORSKNING

Over de seneste 4-5 år har FADL løbende spurgt de lægestuderende om deres forskningsaktiviteter. Det er foregået i tilknytning til de såkaldte 12. semesterundersøgelser og senest ved en stor studieundersøgelse blandt lægestuderende ved alle fire lægeuniversiteter.

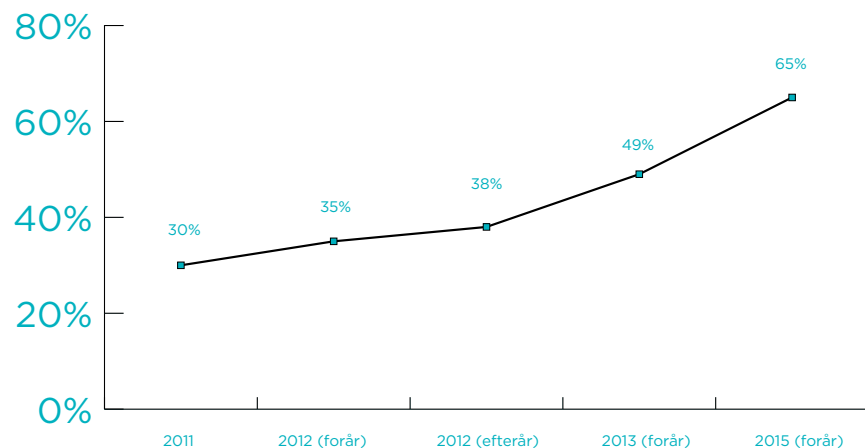
Materialet viser at andelen af lægestuderende, der udfører prægraduate forskning, har været stigende i perioden fra 2011 og frem.

I den seneste studieundersøgelse blandt alle lægestuderende (også ikke-FADL-medlemmer) svarede 32 % (867 personer), at de havde udført forskningsarbejde.

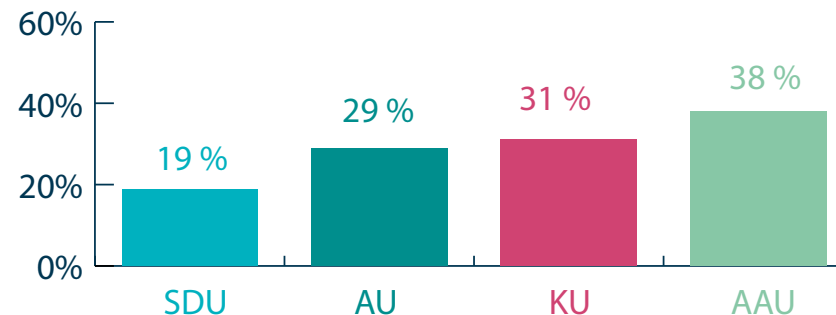
Blandt studerende, der senest havde gennemført 11. eller 12. semester, havde 65 % forsket.

Eget grundforskningsprojekt/ eget klinisk forskningsprojekt/ eget data-baseforskningsprojekt er de

12. semester prægraduate forskning 2011-2015

DELTAGELSE I FORSKNING

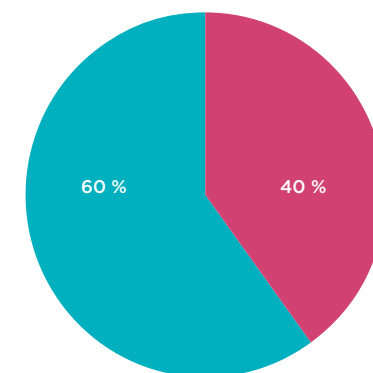
oftest forekommende forskningsprojekttyper.

Fordelt på universiteter havde AAU den højeste andel af lægestuderende med prægraduate forskning. Den oplyste primære motivation for forskningsprojekter er forbedring af CV, forskningsinteresse og publicering af artikel.

60 % af de studerende med forskningsarbejde har modtaget vederlag for arbejdet, mens 40 % har forsket uden noget vederlag. Det er i særlig grad lægestuderende ved Aalborg og Københavns universiteter, der har forsket uden at modtage vederlag (henh. 65 og 45 %).

38 % af de studerende oplyser, at der stod en privat fond bag finan-

sieringen af deres prægraduate forskning, mens 24 % angav, at en statslig fond stod bag. Ligeledes angav 24 %, at en hospitalsafdeling var finansieringskilden.

■ studerende med forskningsarbejde der har modtaget vederlag for arbejdet

■ studerende med forskningsarbejde der ikke har modtaget vederlag for arbejdet

GENERELLE TIPS

Som det fremgår af denne pjece, er der meget komplekse regler og retningslinjer for prægraduat forskning. Forhold der bl.a. afhænger af, hvordan forskningsprojektet er finansieret, om forskningen er udformet som et lønmodtager-ansættelsesforhold og ikke mindst, om man selv har været opmærksom på at få aftalt eller afklaret med sin vejleder og/eller den projektansvarlige læge, hvilke vilkår der gælder for forskningsforløbet.

Hertil kommer de konkrete projektrelaterede spørgsmål, som især er præsenteret af de indledende interviews med studerende, der er i gang med eller har afsluttet et forskningsprojekt. De nævner bl.a. følgende:

Opsummeret bør du være opmærksom på følgende:

- Du bør være drevet af lysten til dit forskningsprojekt
- Få afklaret om hovedvejleder forventer, at du selv skaffer penge til din løn – helt eller delvist
- Få hurtig kontakt til din vejleder (f.eks. professoren)

- Få så vidt muligt en junior supervisor, f.eks. en ph.d.-studerende på projektet
- Få koder, uniform, kontrakt og kort på plads fra start
- Stil krav fra start – lad ikke vejlederen "træde på dig"
- Bliv ikke gratis arbejdskraft i døgndrift
- Stil krav om at projektet betaler for PC, arbejdstøj og poster til konferencer
- Vær sikker på at du får skrivebordsplads – du bør ikke sidde hjemme, hvis du ved, at det vil være dårligt for dig
- Vær opmærksom på stressreaktioner – en hel del stiller (for) høje krav til sig selv
- Indstil dig på, at laboratoriearbejdet ofte tager længere tid end du regner med
- Forbered dig på, at arbejdsprojektet ofte er engelsk
- Gør dig evt. tanker om, hvordan forskningsprojektet passer til din kandidatopgave
- Forhør dig om mulighederne for at publicere artikler – det styrker dit CV

I forhold til dine sociale rettigheder, så tænk bl.a. på dette:

- Få helst en ansættelsesaftale for din forskning. Det giver de bedste muligheder for:
  - Ferie på opsparat eller selvbetalt grundlag
  - Løn under barsel eller barselsdagpenge
  - Løn/stipendiat under sygdom eller sygedagpenge
  - Befordringsgodtgørelse (ved mere end 24 km transport hver vej)
  - Arbejdsskadedækning
  - Opsigelsesvarsel for både den projektansvarlige og dig
- Vær opmærksom på, at finansieringskilden (offentlig/privat) har betydning for din ret til SU
- Skattemæssigt kan lønmodtagermodellen frem for skolarstipendiet betyde, at du kommer til at betale arbejdsmarkedsbidrag (8 % bruttoskat), men det kan være givet godt ud
- Ofte kan eller vil den/de forskningsansvarlige ikke bruge lønmodtagermodellen. I de tilfælde

bør du så vidt muligt få skriftlige aftaler i stand om alle eller de vigtigste rettigheder ovenfor, især:

- Arbejdsskadedækning
- Vilkårene under sygdom – bl.a. hvorvidt længerevarende sygdom vil afbryde projektet
- Opsigelsesvarsel for det tilfælde at der opstår samarbejdsproblemer eller andet
- Vilkårene for ferie.

GODE RÅD TIL PROTOKOLSKRIVNING

Først og fremmest er det vigtigt at sætte sig ind i de formaliserede krav på de enkelte universiteter. Derudover er det vigtigt, at få afklaret med din vejleder, hvad han/hun forventer af dig.

Er du ansat på et nærmest færdigdesignet projekt, kommer du nok ikke til at have meget indflydelse på protokollen, men hvis du selv står for størstedelen, kan det være dig, der selv skal skrive hele protokollen. Spørg ind til, om der er dele af protokollen, som din vejleder på forhånd kan se, du vil få problemer med, f.eks. et budget – og aftal på forhånd, hvordan I gør med de afsnit. Sørg for, at I begge er indforståede med, hvordan arbejdsfordelingen bliver – ikke bare på protokollen, men på hele projektet.

Skriv også gerne i protokollen, hvad I er blevet enige om, således, at enhver der læser protokollen, kan se hvilket arbejde, du kommer til at udføre.

Få din vejleders CV – så du kender hans/hendes titel til at skrive på protokollen, og så du ved mere om, hvilke spørgsmål han/hun kan svare på – skriv også til dine co-vejledere og få at vide, hvad deres fulde navn og titel er.

Hør din vejleder ad, om han/hun har nogle gode protokoller fra tidligere forskningsårsstuderende liggende, som du kan søge inspiration fra. Så kan du se, hvilken opbygning, din vejleder foretrækker. Der vil også være afsnit, som man kan låne formuleringer fra, f.eks. hvis der skal ansøges om tilladelser, eller hvis afdelingen finansierer din løn.

Indgå en klar aftale med din kommende vejleder om din rolle og dine rettigheder. En sådan aftale kan indeholde følgende: Hvor skal du fysisk arbejde fra, hvad får du stillet til rådighed materielt, hvor mange konferencer vil du blive taget med på (internationale/nationale), og hvem har rettighederne til

hvilke publikationer i fald projektet munder ud i en artikel?

Det kan virke uoverskueligt at gå i gang med en protokol, hvis du selv skal stå for det hele. Et godt råd er: start med at læse! Gå på PubMed og M-base og find artikler, der relaterer til din forskning. Få styr på baggrundsviden om dit emne. Du behøver ikke læse alle artikler, du finder, men sørg for, at du er med på, hvad der findes af studier inden for området. Sørg for, at du har et godt arsenal af artikler, så du kan finde information og referencer relativt let.

Det giver ikke et godt indtryk at komme med spørgsmål, som du selv kan finde svaret på ved at læse et par artikler mere. Så sørg for at have gjort bearbejdet, inden du stiller spørgsmål til din vejleder omkring emnet.

Hvis du har undersøgt emnet godt, vil du også få meget mere ud af det svar, du får.

Når du føler, at du er godt rustet med viden og artikler, går du i gang med at skrive. Det vil måske gå rigtig langsomt i starten. Det er ikke unormalt at bruge 2 timer på den første sætning. Alle udsagn skal dokumenteres med referencer, og alle formuleringer skal være

knivskarpe. Det tager tid! Men jo mere du skriver, og jo mere du slår op i artiklerne, jo nemmere bliver det – fordi du bliver klogere! Undgå for mange forkortelser, når du skriver. Sproget skal være flydende, og hvis du ikke kan undgå forkortelser, så sørg for, at det trods alt er letlæseligt.

Få en ven uden for det sundhedsvidenskabelige felt til at læse det, du skriver – og læs det gerne højt! Det vil hjælpe med at fange de uforståelige/ulæselige passager, og få sproget til at flyde bedre.

Opbygning

Afsnittene i protokollen skal selvfølgelig passe til dit projekt – det giver ikke mening at snakke om bivirkninger, hvis du ikke har forsøgspersoner. Følgende er forslag til afsnit i en protokol. Afsnit med **CAPS** bør være i enhver protokol.

RESUMÉ: Kort resumé af projektet. Dette er ofte på dansk, selvom resten af protokollen er på engelsk.

INTRODUCTION: Dette afsnit beskriver al den baggrundsviden, man skal have for at kunne forstå, hvorfor netop dit projekt er værd at lave – og støtte!

BACKGROUND: Er sommetider inkorporeret i afsnittet 'Introduction', men kan også stå selvstændigt, hvis det giver mening. Det kan være en god ide at have begge afsnit med, hvis det gør layoutet bedre og projektbeskrivelsen lettere at forstå. Dog kan det være svært at skille de to afsnit ad, hvor du i givet fald skal nøjes med 'Introduction'.

HYPOTHESIS AND AIMS: Her beskriver du din hypotese og formålet med projektet. Dette afsnit skal være kort og præcist. Har du mere end én hypotese må de ALDRIG være afhængige af hinanden - f.eks.:

HYPOTHESIS 1: Treatment X will induce bone marrow atrophy in test subjects

HYPOTHESIS 2: Test subjects with X-induced bone marrow atrophy will respond to treatment Y

Desuden må dette afsnit ikke være muligt at misforstå. Undgå vage beskrivelser såsom 'level of substance Y will correlate with atrophy level' (Korrelerer hvordan - forhøjet eller sænket? Hvordan defineres atrophy level?).

METHOD: I dette afsnit beskriver du, hvordan du har tænkt dig at udføre projektet. Igen - undgå for

mange forkortelser, og husk at du i stedet for at bruge meget plads på at beskrive en kendt metode kan referere til en artikel, der beskriver metoden grundigt.

PARTICIPANTS AND

RECRUITMENT: Hvor får du dine patienter fra? Hvordan får du dem til at deltage (sender du brev, spørger dem, når de er i klinikken)? Hvad er inklusions- og eksklusionskriterierne?

PERSPECTIVE: Det er her, du får lov til atudbrede dig om emnet! Her beskriver du, hvad, du håber, vil ske, hvis du bekræfter din hypotese. Det er også her, man skal sørge for at formulere sig, så firmaer gerne vil kaste penge efter et projekt, der har så fantastiske konsekvenser som dit! Husk dog stadig at formulere dig klart, kort og præcist - men man må godt tænke stort. Dit projekt vil højst sandsynligt forbedre behandlingen af en gruppe patienter og endda forlænge deres levetid.

SAFETY, SIDE EFFECTS AND

ETHICS: Hvis du har patienter inkluderet, skal du her sørge for, at der ingen tvivl er om, hvorvidt det, du gør, er etisk forsvarligt.

ANIMALS AND ETHICS: Der må heller ikke herske tvivl om, hvorvidt, du behandler dine forsøgsdyr godt. Husk, at du skal have en tilladelse til at lave dyreforsøg - det er din vejleder, der skal ansøge om den tilladelse, og så kan du arbejde under hans/hendes licens.

SCIENTIFIC PARTICIPANTS: Navne og titler på dig og dine vejledere.

PRACTICAL FEASIBILITY: Hvem er første- og sidsteforfatter? Hvordan er arbejdsfordelingen? Skal du læres op i noget, skal det også beskrives her, hvem der skal lære dig op.

PROJECT PLAN/TIME SCHEDULE: Her beskriver du tidsplanen for dit projekt. Lav gerne et skema i excel eller et diagram, der gør det overskueligt, hvis det ikke er letlæseligt.

FINANCING: Hvorfra får du penge, midler, lokaler og redskaber? Du skal desuden lave et separat budget, som sendes sammen med protokollen.

REFERENCES: En referenceliste. Sørg for at have et godt referenciprogram som EndNote eller lignende med 'cite while you write'-funktion.

FYAMs artikelkoncept

Forum for Yngre AlmenMedicinere (FYAM) har desuden udarbejdet en guide til, hvordan du skriver forskningsartikler. De skelner overordnet set mellem en 'Faktadel' og en 'Fortolkningsdel' og konceptet kan læses i sin fulde længde på:

<http://goo.gl/fDI6Z6>.

Nedenfor er gennemgået en række af de vigtigste begreber, du kan få brug for i din protokol- og artikel-skrivning.

BEGREBER

Til sidst i denne folder gennemgås nogle udvalgte begreber, som ofte benyttes i protokol- såvel som artikelskrivningen:

BIAS: En systematisk fejl i f.eks. studiedesignet, dataindsamlingen eller data-analysen som medfører systematiske fejl i estimatet (f.eks. associationer eller hyppigheder). Opdeles hyppigt i informationsbias og selektionsbias.

CASE-KONTROL STUDIE: Observationelt studie som sammenligner personer med en given sygdom (cases), med personer som ikke har sygdommen, men som i øvrigt er sammenlignelige (kontroller). Grupperne sammensættes således ud fra udfaldet (hyppigt en sygdom). Studiet kigger bagud mhp. at undersøge, om en given eksponering (f.eks. livsstilsfaktorer) er hyppigere i gruppen af cases end i gruppen af kontroller.

CONFOUNDING: En confounder er relateret til både eksponeringen og udfaldet, og er samtidig en selvstændig årsag til udfaldet.

Eksempel: Tændstikker i lommen er associeret til lungekræft, men sammenhængen er kausal. Rygning er i denne sammenhæng en confounder. Rygning er relateret til både tændstikker i lommen og lungekræft, og samtidig en selvstændig årsag til lungekræft.

EKSTERN VALIDITET: Kan studieresultaterne generaliseres til andre patienter og andre omstændigheder?

INTERN VALIDITET: Er effekten af eksponeringen på udfaldet kausal, eller kan den skyldes bias, confounding eller tilfældigheder.

KOHORTESTUDIE: Observationelt studie som sammenligner grupper af personer (kohorter), der er sammensat ud fra eksponeringer (f.eks. risikofaktorer for en sygdom).

Kohorterne følges gennem tid og sammenholdes på hyppighederne af f.eks. helbredsrelaterede begivenheder (udfald). Kan enten være prospektive (kohorten dannes og følges frem i tiden) eller retrospektive (data indsamles fra en kohorte

tidligere dannet, alle eksponeringer og udfald er sket).

KONFIDENSINTERVAL: Udtrykker usikkerheden på et givent estimat. Angives typisk som et 95 % sikkerhedsinterval. Den "sande" værdi ligger med 95 % sandsynlighed inden for sikkerhedsintervallet.

ODDS-RATIO: Odds for et udfald (f.eks. sygdom) i den eksponerede gruppe divideret med odds for udfald i den ikke-eksponerede gruppe. Kan tolkes som relativ risiko når risikoen for udfald er lille (hvis udfaldet forekommer hos <10 % af den undersøgte population). Benyttes ved case-kontrol studier og ved brug af logistisk regression.

P-VÆRDI: Sandsynligheden for at finde det i studiet observerede estimat eller estimer, der er mere afvigende fra det forventede, hvis nulhypotesen er sand. Normalt benyttes et 5 % signifikansniveau. Hvis p-værdien er <5 %, siger man, at resultatet er statistisk signifikant.

RANDOMISERET STUDIE: Interventionsstudie som metodemæssigt minder om det prospektive kohortestudie. Undersøger effekten af en given intervention (f.eks. en behandling). Patienter fordeles tilfældigt (randomiseres) til enten

at modtage interventionen eller fungere som kontroller. Er altid prospektivt. Randomisering sikrer, at den eneste forskel imellem de to grupper er interventionen (såfremt randomiseringen er vellykket), hvorved confounding minimeres.

RELATIV RISIKO: Risiko for udfald i den eksponerede gruppe divideret med risiko for udfald i den ikke-eksponerede gruppe. Udtrykker altså hvor mange gange en eksponeret person er i risiko for at udvikle udfaldet (f.eks. en sygdom), i forhold til den ikke-eksponerede person.

TVÆRSNITSSTUDIE: Observationelt studie som undersøger en studiepopulation på et bestemt tidspunkt. Observationelle tværsnitsstudier benyttes ofte til at estimere prævalensen af en given sygdom i en studiepopulation. Ved analytiske tværsnitsundersøgelser indsamles informationer om eksponering og udfald på samme tidspunkt.

Kontakt FADL

Området for og problemer med prægraduat forskning er voksende og samtidig tiltagende komplekst. Fremdriftsreformen presser universiteterne til løbende at evaluere og tilpasse studieordningerne. Begge dele bidrager til, at vilkårene for prægraduat forskning løbende ændres, og at der i takt hermed er behov for, at denne pjece tilpasses.

Det er derfor vigtigt, at du giver FADL besked, hvis du bliver opmærksom på ændringer, og når du bliver opmærksom på fejl eller mangler i denne pjece!

Du kan kontakte FADL på HF@fadl.dk.

Din hjælp til FADL er en hjælp til alle!

Nyttige links

Herunder kan du finde links til studenterforskningsforeningerne:

Københavns Universitet: <http://puffnet.dk/>

Syddansk Universitet: <http://ssf.sdu.dk/>

Aarhus Universitet: <http://studenterforskning.dk/>

Her kan du finde meget mere information om prægraduat forskning.